

Kraków, 19 lipca 2023 r.

dr hab. Iwona Janowska, prof. UJ
Instytut Glottodydaktyki Polonistycznej

**Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
DR JOANNY GÓRECKIEJ
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego**

Niniejsza recenzja została wykonana na podstawie uchwały Rady Naukowej Dyscyplin Językoznawstwa i Literaturoznawstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z 27 kwietnia 2023 r. „w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Joannie Góreckiej w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo”. Z przedłożonej dokumentacji ilustrującej całokształt dorobku w zakresie badań naukowych, dydaktyki oraz działalności organizacyjnej wynika, że spełnione zostały wszystkie wymagania formalne konieczne do wszczęcia postępowania habilitacyjnego.

Ocena dorobku dr Joanny Góreckiej, przygotowana zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 221 ust. 8 w związku z art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2023 r. poz. 742, 1088), składa się z kilku części, poświęconych kolejno: 1) sylwetce Habilitantki, 2) ocenie głównego osiągnięcia naukowego 3) ocenie pozostałych osiągnięć naukowych Habilitantki, 4) ocenie Jej osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę, 5) konkluzji.

1. SYLWETKA HABILITANTKI

Pani dr Joanna Górecka uzyskała stopień doktora w 2003 roku na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, broniąc rozprawy doktorskiej pt. *La communication académique orale et le développement de la pensée critique en contexte exolingue*, powstałej pod opieką promotorską prof. dr hab. Weroniki Wilczyńskiej.

W 2003 roku Habilitantka została zatrudniona w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w Instytucie Języków i Literatur Romańskich (Zakład Akwizycji Języka i Glottodydaktyki) na stanowisku adiunkta, a od 2019 roku pracuje na stanowisku starszego wykładowcy.

Odnotować należy jednak, że rozwój zawodowy dr Joanny Góreckiej wykracza poza ramy macierzystej uczelni. Od samego początku Habilitantka rozszerza swoje doświadczenie akademickie o kontekst międzynarodowy. Przez dwa lata (2005-2007) współpracowała z Uniwersytetem w Liège

w ramach Europejskiego Programu Socrates. Z kolei w latach 2019-2022 wykazała się znaczącą aktywnością naukową i dydaktyczną w Université Rennes 2 we Francji.

W grudniu 2022 roku Habilitantka złożyła (po raz pierwszy) wniosek do Rady Naukowej Dyscyplin Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UAM o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo. Te kilkanaście lat pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a wnioskiem habilitacyjnym były czasem bardzo intensywnej działalności zawodowej, wypełnionym pracami badawczymi i zajęciami dydaktycznymi oraz organizacyjnymi, w którym ostatecznie skryształizowały się główne zainteresowania naukowe Habilitantki.

2. OCENA GŁÓWNEGO OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

Jako główne osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym dr Joanna Górecka wskazuje monografię autorską pt. *Konstruowanie wiedzy w pisemnych i asynchronicznych interakcjach online. Nowe możliwości dla dydaktyki języków obcych*, wydaną w Poznaniu w roku 2022 przez Wydawnictwo Naukowe UAM – ujętą w wykazie wydawnictw z I poziomu, sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, w roku wydania książki. Praca ta stanowi zwięźczenie różnych tematów i praktyk badawczych Habilitantki, podejmowanych przez Nią w okresie pomiędzy doktoratem a chwilą obecną.

Monografia, licząca 328 stron, ma logiczną strukturę: książka składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów oraz zakończenia. Każdy z rozdziałów zakończony jest „Podsumowaniem”. Książka zawiera ponadto obszerną bibliografię, starannie opracowane spisy rysunków i tabel oraz streszczenie w języku angielskim.

Praca dr Joanny Góreckiej wpisuje się w szeroki obszar badań glottodydaktycznych, jakim jest nauczanie i uczenie się języków wspomagane komputerowo, a zasadniczym celem podjętych działań badawczych było określenie zasad organizacji procesów uczenia się w przestrzeni wirtualnej, w akademickim kontekście kształcenia neofilologicznego. Chodziło przede wszystkim o ustalenie „sposobów planowania i prowadzenia zadania dyskusji *online* tak, by udział w takiej interakcji mógł stanowić wartościowe doświadczenie uczenia się, w którym rozmówcy realizują określone cele poznawcze i które wpisują się jednocześnie w wymogi kształcenia językowego” (s. 10). Realizację podjętego zadania umożliwiło odpowiednio skonstruowane postępowanie badawcze, oparte na założeniach teoretycznych i prowadzące do konkretnych wyników.

Dokonując wstępnej analizy ocenianej monografii można zauważyć wyraźną dysproporcję tekstu: pięć rozdziałów teoretycznych (rozdziały 1-5) oraz jeden rozdział empiryczny (rozdział 6). Jednak w świetle nakreślonych celów badawczych należy stwierdzić, że struktura opracowania

dobrze ilustruje dążenia Habilitantki. Bowiem wytyczone przez dr Joannę Górecką cele epistemologiczne odnoszą się zarówno do części koncepcyjnej, jak i badawczej. Na płaszczyźnie teoretycznej Autorka, poprzez dogłębną analizę literatury przedmiotu, osobiste rozważania i refleksje, zamierza wzbogacić teorię glottodydaktyki, przyczyniając się tym samym do rozwoju dyscypliny. Z kolei badanie empiryczne, określane jako „ogląd fragmentu rzeczywistości dydaktyki akademickiej” ma za zadanie stworzenie modelu dyskusji rzeczowej, uwzględniającej specyfikę procesów tworzenia znaczeń w komunikacji pisemnej i asynchronicznej.

Rozdział pierwszy monografii zarysowuje główne etapy rozwoju prac i badań nad nauczaniem wspomaganym komputerowo w środowisku akademickim, a także prezentuje współczesne tendencje w stosowaniu nowych technologii. Autorka pracy ukazuje przestrzeń wirtualną jako inspirujący kontekst rozwijania nie tylko kompetencji komunikacyjnej, ale przede wszystkim kompetencji medialnej i kompetencji zawodowych. Kolejna część rozprawy (rozdział drugi) omawia organizację procesów uczenia się w trakcie zajęć hybrydowych w kontekście kształcenia zinstytucjonalizowanego. Odnajdujemy tu szczegółową charakterystykę podejścia mieszanego oraz typologię kursów hybrydowych. Jednak pojęciem kluczowym naświetlanym z różnych perspektyw w tym rozdziale jest „forum”. Zostało ono zaprezentowane jako narzędzie komunikacji, miejsce interakcji uczniowskich, przestrzeń uczenia się, narzędzie pracy nauczyciela. W końcowej partii części drugiej, powołując się na rozliczne badania, Autorka prezentuje forum jako przestrzeń interakcji w grupie i określa zasady współpracy uczących się, które przyczynić się mogą do wzmocnienia procesów tworzenia znaczeń w komunikacji *online*. W części trzeciej monografii, na tle założeń dydaktyki konstruktywistycznej, omówiono zasady organizowania procesów uczenia się w kształceniu formalnym. Wiele miejsca poświęcono pracy grupowej, a także sposobom wdrażania uczących się do wykonywania zadania, jakim jest dyskusja. Wyróżniono dwie formy dyskusji, rozumianej jako gatunek akademicki: dyskusję rzeczową i krytyczną. Celem rozdziału czwartego jest opis specyfiki komunikacji na forum, podejmowanej w przestrzeni medialnej. Inspirując się genealogicznymi badaniami francuskich językoznawców nad komunikacją elektroniczną oraz ustaleniami płynącymi z francuskiej lingwistycznej teorii dyskursu Habilitantka przyjmuje, że gatunek ten należy definiować w nawiązaniu do danej sytuacji i wspólnoty komunikacyjnej, a interakcje podejmowane w przestrzeni forum mogą przyjmować różne formy gatunkowe. W rozdziale piątym, który stanowi ramy teoretyczne dla projektowanych badań empirycznych, można wyróżnić dwa zasadnicze bloki tematyczne. Pierwszy ma na celu prezentację siatki obserwacji działań współtworzenia znaczeń w interakcjach, podejmowanych *online* przez uczących się w kontekście kształcenia akademickiego. W drugim Autorka pracy przedstawia narzędzia oceny wiedzy tworzonej przez uczestników interakcji grupowych. Ostatnia – szósta część monografii zawiera sprawozdanie

z badania w działaniu. Habilitantka przedstawia szczegółowo cele i pytania badawcze oraz zastosowaną metodologię. Opisuje również wykorzystane narzędzia badawcze oraz etapy eksperymentu. Poszczególne sekcje składające się na prezentację i interpretację wyników zostały zredagowane w odniesieniu do postawionych uprzednio pytań badawczych. Zastosowana procedura badawcza umożliwiła identyfikację korzyści wynikających z zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w formalnym kształceniu językowym, a wypracowane rozwiązania metodologiczne i praktyczne pokazują, jak skutecznie włączać elementy pracy zdalnej do procesu dydaktycznego.

Podstawowym wymogiem stawianym rozprawom habilitacyjnym jest „znaczny wkład [autora] w rozwój określonej dyscypliny” naukowej. Można zatem założyć, że dzieło takie powinno posiadać pewien element innowacyjności, taki, który pozwala spojrzeć na rozwój kompetencji komunikacyjnej w odmienny niż proponowany dotychczas w literaturze naukowej sposób. I od razu należy stwierdzić, iż w publikacji dr Joanny Góreckiej odnajdujemy ów element *novum*, zarówno na poziomie teoretyczno-metodologicznym, jak i analityczno-interpretacyjnym. Habilitantka dokonała syntezy skomplikowanych zjawisk językoznawczych, psychologicznych i dydaktycznych, pozostających poza kręgiem tradycyjnych zainteresowań glottodydaktycznych. Ponadto precyzyjnie opisała specyfikę i potrzeby uczestników wybranej wspólnoty dyskursywnej, co z kolei umożliwiło projektowanie badań oraz realizację przyjętych celów i strategii badawczych, skoncentrowanych na rozwijaniu umiejętności tworzenia znaczeń w interakcjach argumentacyjnych prowadzonych *online*.

Recenzowana praca posiada także inne walory, które pragnę podkreślić. I tak:

- Monografia jest przykładem precyzyjnego podejścia do realizacji wyznaczonych zadań – od szczegółowych ustaleń terminologicznych, poprzez obszerną prezentację stanu badań, skrupulatny opis przyjętej procedury badawczej, po trafne analizy i interpretacje.
- Wzbudza uznanie rozległa wiedza Habilitantki w zakresie wybranego obszaru badawczego; Autorka w sposób rzeczowy przytacza i szczegółowo omawia badania z zakresu wielu subdyscyplin językoznawstwa i nauk społecznych, pokazując tym samym, że właściwie rozumiana i w odpowiednich proporcjach realizowana interdyscyplinarność przynosi realne korzyści poznawcze.
- Część badawcza to doskonale zaprojektowane studium empiryczne, świadczące o znakomicie rozwiniętych umiejętnościach metodologicznych Habilitantki.
- Każdy rozdział monografii kończy się krótkim podsumowaniem. Taka rekapitulacja zawiera syntetyczne wnioski płynące ze sprawnie przeprowadzonych analiz, zgromadzonych źródeł oraz wskazuje nowe perspektywy i obszary badawcze. Świadczy to o dość rzadkiej już dzisiaj umiejętności refleksji uogólniającej wyniki badań szczegółowych.

Z recenzenckiego obowiązku wypada wskazać nieliczne, w moim odczuciu, niedociągnięcia i kwestie dyskusyjne. Należy jednak zaznaczyć, że w wypadku monografii dr Joanny Góreckiej nie są to problemy, które mogłyby wpłynąć na ogólną pozytywną ocenę osiągnięcia naukowego. Oto one: — Zabrakło mi w rozdziale trzecim, poświęconym konceptualizacji procesów uczenia się w interakcjach grupowych sekcji poświęconej pojęciu „zadania” (zob. np. Ellis R., *Reflections on Task-Based Language Teaching*, 2018), po które nierzadko sięgali badacze zajmujący się nauczaniem języków obcych w przestrzeni wirtualnej. Pojęcie to, przywoływane bardzo często przez Autorkę na przestrzeni całej monografii, łączy wymiar psycholingwistyczny, socjokulturowy i pedagogiczny procesu uczenia się/użycia języka. Jest ono osadzone zawsze w pewnym kontekście społecznym, ukierunkowane na osiągnięcie celu, wymaga współpracy (interakcji) i uruchomienia szeregu procesów poznawczych, a jego rdzeniem jest „koncentracja na znaczeniu”, „tworzenie i współtworzenie znaczenia”. Stanowi ono zatem ważny element zaprezentowanego badania w działaniu i, być może, jego analiza i operacjonalizacja w części teoretycznej pracy, usprawniłyby niektóre elementy procedury badawczej.

— Przy okazji omawiania zagadnień dotyczących rozwijania kompetencji cyfrowych/medialnych uczących się, można by również uzupełnić wywód o opis/analizę wskaźników biegłości, stworzonych przez ekspertów Rady Europy w zakresie „interakcji online”, a zawartych w *Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer – Volume complémentaire* (2021: 90-94); obrazują one doskonale zmiany, jakie zaszły w ostatnich kilku latach w zakresie opisu parametrów kształcenia językowego.

— To, co bardzo utrudnia lekturę monografii, wręcz momentami do niej zniechęca, to język, jakim posługuje się Habilitantka, niezwykle hermetyczny i skomplikowany pod względem leksykalnym i składniowym. I nie mam tu na myśli całego aparatu pojęciowego, jaki stworzyła poznańska szkoła glottodydaktyczna, do którego większość badaczy-glottodydaktyków się już przyzwyczaiła i z sukcesem zapożycza niektóre terminy. Chodzi mi raczej o osobisty styl Autorki książki, który jest mało przejrzysty i w związku z tym zrozumiały tylko dla specjalistów danej – bardzo wąskiej – dziedziny, co znacząco utrudnia dostęp do wyników badań szerszemu gronu osób zajmujących się nauczaniem i uczeniem się języków. A jak wiadomo, jest to „publiczność” o bardzo praktycznym podejściu do kształcenia językowego.

— Bibliografia, mimo że jest obfita, powinna zostać uzupełniona. Mam tu na myśli najbardziej aktualne opracowania dotyczące dydaktyki językowej wspomaganą komputerowo. Analiza „Bibliografii” wskazuje, że najnowsze pozycje z tego zakresu pochodzą z końca drugiej dekady XXI wieku (gównie z lat 2015-2019), czyli są to opracowania sprzed pandemii, która – jak wiemy – diametralnie zmieniła środowisko nauczania i uczenia się języków obcych. Zdaję sobie sprawę z tego,

że opisywane w monografii badania zostały zrealizowane przed 2020 rokiem, jednak książkę opublikowano później i na etapie jej redakcji można było nawiązać do nowych badań, uwspółcześić odwołania bibliograficzne.

— Niefortunne wydaje się – używane na przestrzeni całej pracy – sformułowanie „konstruowanie znaczenia”; powstało ono z pewnością pod wpływem francuskojęzycznej literatury przedmiotu, jednak w polskich opracowaniach psychologicznych, psycholingwistycznych czy (glotto)dydaktycznych autorzy posługują się terminem „tworzenie znaczenia”/„współtworzenie znaczenia”. Myślę, że korzystniejsze byłoby użycie „bardziej polskiej” formy.

— Nie ustrzegła się również Habilitantka pomyłek związanych zapewne z przeredagowaniem tekstu, np. na s. 63 – koniec pierwszego akapitu sekcji 2.3.: „zadania *online* wchodzą w skład scenariuszy realizowanych na kursu stacjonarnym...”; na s. 185 – początek ostatniego akapitu: „Wcześniejsze prace [...] w dużo większym stopniu koncentrowały się do opisywaniu specyfiki komunikacji *online*” i in.

Niezależnie od powyższych uwag, dotyczących raczej kwestii szczegółowych, monografię autorstwa dr Joanny Góreckiej oceniam jako wartościową poznawczo i rzetelną metodologicznie. Nakreślone w niej problemy badawcze interpretowane są przez Habilitantkę w sposób oryginalny, a wnioski przez nią wyciągnięte zostały podbudowane reprezentatywną (choć, jak już wspomniano, nie dość wyczerpującą) literaturą przedmiotu. Wyniki badań Habilitantki wzbogacają dotychczasowy stan wiedzy – książka stanowi istotny wkład w rozwój badań nad dydaktyką języków obcych w ogóle, a w rozwój dociekań nad nauczaniem języków wspomaganym komputerowo w szczególności.

3. OCENA POZOSTAŁYCH OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH ORAZ OSIĄGNIĘĆ W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

Oprócz przedstawionej powyżej monografii, stanowiącej główne osiągnięcie habilitacyjne, dr Joanna Górecka jest autorką licznych opracowań naukowych, wydanych po uzyskaniu stopnia doktora. W swoim dorobku Habilitantka wykazuje 40 publikacji, co jest sumą pokaźną, rozłożoną odpowiednio w czasie i świadczy o systematycznej pracy Habilitantki oraz dbałości o progresywny rozwój naukowy. Pozwala również zaobserwować wyraźny rozwój Habilitantki jako badaczki – twórczej i nieustannie stawiającej sobie nowe wyzwania.

Pani dr Joanna Górecka jest autorką, poza omówioną wyżej książką, trzech monografii (w tym dwóch przygotowanych we współautorstwie), choć na uwagę zasługują tu dwie. Chronologicznie rzecz ujmując, trzeba najpierw wymienić książkę, która powstała na podstawie jej rozprawy doktorskiej i została wydana w roku 2006 w Krakowie. Nosi tytuł *Développer la pensée critique à travers les discussions en langue étrangère* (ss. 248). Jest to pozycja wartościowa, której celem Autorka uczyniła opis procesów tworzenia wiedzy w języku obcym. Przeprowadzone badania a

empiryczne umożliwiły charakterystykę warunków sprzyjających włączaniu studentów w dyskurs akademicki, a także opis umiejętności komunikacyjnych i kognitywnych, umożliwiających współtworzenie wiedzy w interakcji. To właśnie tematyka tej monografii otwiera cykl badań i opracowań poświęconych kształceniu umiejętności argumentacyjnych, rozwijaniu postawy myśliciela krytycznego, tworzeniu i ocenie komunikacji ustnej na poziomie akademickim.

Następna pozycja w chronologicznej kolejności to obszerna monografia (ss. 335) wydana we współautorstwie w roku 2007, pt. *Pour le multilinguisme : Exploiter à l'école la diversité des contextes européens*. Jest ona owocem współpracy pięciu zespołów badawczych z Uniwersytetu Justusa Liebiga w Giessen w Niemczech, Uniwersytetu w Liège w Belgii, Hellenic Open University w Grecji, Uniwersytetu w Luksemburgu oraz Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Opisane w niej badania prowadzone były przy wsparciu Komisji Europejskiej. Nie trzeba nikogo przekonywać, że jest to praca doniosła, o zasięgu międzynarodowym, zawierająca rzetelny opis zjawiska wielojęzyczności, związanych z nią problemów i wyzwań w różnych częściach Europy. Trzecia z kolei monografia – *Wielojęzyczność a wykorzystanie różnorodności kontekstów europejskich w nauczaniu szkolnym* (Poznań 2007) to polskojęzyczna wersja raportu opublikowanego w wyżej wymienianej pozycji, ze szczególnym uwzględnieniem polskiego kontekstu badawczego.

W przedłożonej do recenzji dokumentacji nie wykazano „członkostwa w redakcjach monografii naukowych”, co z jednej strony odpowiada stanowi faktycznemu, bowiem nie ukazała się książka, której (współ)redaktorem byłaby dr Joanna Górecka, ale z drugiej strony nie sposób nie uwzględnić w tym miejscu wkładu pracy Habilitantki przy redagowaniu tematycznych numerów czasopism naukowych. Jej (współ)praca zaowocowała powstaniem: jednego numeru *Studia Romanica Posnaniensia* (44/2 – *Perspectives discursives dans le développement de la compétence de communication en langue étrangère* – 2017 r.) oraz czterech tomów prestiżowego czasopisma glottodydaktycznego *Neofilolog* – dwóch w 2020 roku (nr 55/1 – *Interdyscyplinarność w glottodydaktyce – kształcenie nauczycieli*, nr 55/2 – *Przygotowanie do komunikacji w języku obcym*) i po jednym w 2021 (nr 56/1 – *Interdyscyplinarność w glottodydaktyce – uczenie się języka obcego w perspektywie badawczej*) i w 2022 roku (nr 59/1 – *Autour des écrits littéraires en français langue étrangère (FLE). Perspectives didactiques*). Tytuły numerów czasopism wskazują na to, że ich redakcję powierzono Habilitantce jako specjalistce wysokiej klasy w danym obszarze tematycznym glottodydaktyki.

Wymienione wyżej prace i osiągnięcia świadczą nie tylko o znaczącej aktywności naukowej Habilitantki, ale także o umiejętności badawczej pracy zespołowej. Jednak na tym nie zamyka się Jej dorobek. Otóż jest Ona autorką 41 artykułów naukowych (z których 4 opublikowała przed uzyskaniem

stopnia doktora), wydanych w ważnych glottodydaktycznych monografiach wieloautorskich oraz branżowych czasopismach naukowych.

W piśmiennictwie naukowym dr Joanny Góreckiej wyróżnić można kilka wyraźnych kręgów badawczych, świadczących o wielostronności Jej zainteresowań. Część z nich jest realizacją zainteresowań Habilitantki rozwijanych od uzyskania stopnia doktora, inne zaś są efektem udziału w projektach badawczych.

Na pierwszy plan wysuwają się prace bezpośrednio nawiązujące do problematyki głównego osiągnięcia naukowego, dotyczące zastosowania nowych technologii w nauczaniu i uczeniu się języków obcych, a konkretnie rzecz ujmując charakterystyki modelu interakcji pisemnej i asynchronicznej *online*. Habilitantka poświęciła temu zagadnieniu 14 tekstów, omawiając w nich zróżnicowane zagadnienia językowe i dydaktyczne, a mianowicie: model hybrydowego nauczania języka w kształceniu filologicznym, cele i sposoby stosowania narzędzi *online* na zajęciach językowych, tworzenie zadań w przestrzeni wirtualnej, prowadzenie interakcji argumentacyjnych *online*, narzędzia obserwacji i oceny interakcji argumentacyjnych *online*, kształcenie kompetencji międzykulturowej oraz działań językowych z wykorzystaniem zasobów medialnych. W omawianych tu – bardzo zróżnicowanych tematycznie artykułach (napisanych w większości samodzielnie) dostrzec można takie zalety, jak: skrupulatność badawcza Habilitantki, dobra znajomość specyfiki kształcenia językowego w środowisku cyfrowym, rozległość odwołań bibliograficznych, rzetelność argumentacji, umiejętność spojrzenia na badany problem z różnych perspektyw.

Drugą ścieżkę zainteresowań badawczych dr Joanny Góreckiej obrazują prace dotyczące kompetencji nauczyciela i ucznia w edukacyjnym środowisku cyfrowym. W 7 artykułach, opublikowanych w większości w monografiach naukowych, Habilitantka redefiniuje kompetencje zawodowe nauczycieli języków obcych, bowiem zastosowanie mediów elektronicznych w procesie dydaktycznym pociąga za sobą konieczność przeformułowania celów nauczania/uczenia się, zastosowania określonych procedur i technik, wykorzystania odpowiednich zasobów internetowych i „tekstów medialnych”. Przeprowadzone i opisane badania umożliwiły również określenie specyficznych umiejętności i postaw niezbędnych u uczniów o wysokiej biegłości językowej, którzy wykorzystują w procesie uczenia się rozmaite zasoby internetowe. W omawianych tekstach Habilitantka pokazuje nowe ujęcia opisanych zjawisk, proponuje oryginalne spojrzenia, stara się formułować własne podejścia, opracowuje autorskie propozycje rozwiązań dydaktycznych.

Trzecim, ważnym kierunkiem badań Pani dr Joanny Góreckiej jest kształcenie umiejętności argumentacyjnych oraz rozwijanie myślenia krytycznego. Przynależnych do tego pola badawczego 6 artykułów stanowi uzupełnienie i rozszerzenie badań opisanych w rozprawie doktorskiej. Autorka tekstów, w wyniku przeprowadzonych badań, precyzuje potrzeby studentów neofilologii w obszarze

rozwijania ustnych działań produktywnych oraz precyzuje argumentacyjne wyznaczniki tworzonych wypowiedzi; pokazuje czytelnikom jak oceniać „sprawności mowne” na wysokim poziomie biegłości językowej w środowisku akademickim, a także jak rozwijać myślenie krytyczne, bezpośrednio związane z zastosowaniem językowej kompetencji komunikacyjnej. Artykuły pokazują nie tylko glottodydaktyczny warsztat badawczy Habilitantki, ale dostarczają praktycznych wskazówek, możliwych do wykorzystania w trakcie zajęć językowych, prowadzonych na neofilologicznych kierunkach studiów.

Kolejny, czwarty już nurt prac naukowych Habilitantki wiąże się z podejściem dyskursywnym do rozwijania językowej kompetencji komunikacyjnej. Temat ten dr Joanna Górecka realizowała przede wszystkim we współpracy z innymi badaczami (prof. Weroniką Wilczyńską oraz dr hab. Bernadeta Wojciechowską) w ramach projektu pt. *Doskonalenie ustnych kompetencji komunikacyjnych w języku obcym poprzez uwrażliwienie na gatunki medialne*. Opracowania zaklasyfikowane do tego bloku tematycznego (5 tekstów powstałych w latach 2013-2015) dotyczą zasadniczo problematyki kształcenia ustnych działań receptywnych na poziomie zaawansowanym. Autorki tekstów rozważają specyfikę języka używanego w dokumentach medialnych, wykorzystywanych na zajęciach językowych w środowisku akademickim, identyfikują trudności, z jakimi borykają się uczący się podczas słuchania & rozumienia audycji publicystycznych i na tej podstawie opisują działania, jakie powinni podjąć uczący w poszczególnych fazach rozwijania sprawności rozumienia ze słuchu (*pre-, while-, post-*) w celu usprawnienia procesu recepcji.

Ostatni, według mnie bardzo ważny dla współczesnej glottodydaktyki, kierunek badań dotyczy wykorzystania tekstów literackich na lekcji języka obcego. Ten najnowszy obszar analiz dr Joanny Góreckiej, mimo iż jeszcze bardzo „świeży” i w związku z tym słabo udokumentowany, jest obiecujący. Stanowi on pokłosie badań prowadzonych w ramach projektu europejskiego – *Declamefle (Développement d'un espace collaboratif FLE: Littérature, Apprentissage, Migration, Exil – 2019-2022)*. Mimo tego, że w tym obszarze tematycznym powstały zaledwie 3 teksty, to zarysowują one doskonale nowe ujęcie literatury w nauczaniu i uczeniu się języków obcych. Podjęta tematyka wpisuje się w najnowsze tendencje dydaktyczne promowane przez Radę Europy, a mianowicie w obszar dydaktyki działań mediacyjnych, a konkretnie mediacji tekstu (zob. *CECR – Volume complémentaire*, 2021, s.112-114). Zagadnienie to stanowi doskonały materiał badawczy, w szczególności w kontekście językowej dydaktyki akademickiej, którą Autorka konsekwentnie „uprawia”.

Podsumowując, obszary badawcze, które dr Joanna Górecka wyodrębniła w swoim dorobku naukowym i zilustrowała odpowiednio dobranymi publikacjami, świadczą o wielu zainteresowaniach i kompetencjach Habilitantki. Są one zróżnicowane materiałowo i poruszają – w większości – tematy

stosunkowo nowe i nieoczywiste, wymagające wciąż badań oraz analiz. Teksty autorstwa dr Joanny Góreckiej pokazują ścisłą zależność pomiędzy realnie obserwowanymi zjawiskami w obszarze nauczania i uczenia się języka francuskiego w środowisku akademickim a dążeniem do ich naukowego pomiaru i opisu. Większość artykułów opiera się na danych empirycznych pozyskanych samodzielnie przez Habilitantkę, która następnie odpowiednio je problematyzuje, analizuje i poszukuje adekwatnych rozwiązań, mniej lub bardziej praktycznych. W zaprezentowanym korpusie artykułów można dostrzec cechy charakterystyczne warsztatu naukowego Habilitantki. Są to: dążenie do precyzji terminologicznej, poszukiwanie odpowiednich ram teoretyczno-metodologicznych dla własnych badań, szczegółowość analiz, dążenie do szerszych, kontekstowych interpretacji określonych zjawisk.

W tym miejscu należy podkreślić, że dr Joanna Górecka publikuje swoje artykuły w wysoko punktowanych czasopismach (biorę tu pod uwagę aktualną punktację MEiN), z których najważniejsze to: *Studia Romanica Posnaniensia*, *Roczniki Humanistyczne*, *Neofilolog*. Siedem artykułów Habilitantki ukazało się w czasopismach z listy SCOPUS. Ale w wykazie publikacji znajdujemy również takie czasopisma jak *Języki Obce w Szkole*, które są często mniej cenione przez badaczy i recenzentów. W mojej opinii świadczy to o właściwym podejściu do materii, jaką jest nauczanie/uczenie się języków obcych. Tylko wtedy praca glottodydaktyka, jego badania mają sens, jeśli zaistnieje szansa na ich szerokie wykorzystanie w praktyce pedagogicznej. Jak widać Habilitantka ma również w swoim dorobku artykuły o nachyleniu bardziej praktycznym, które zawierają konkretne propozycje dydaktyczne dla nauczycieli języka francuskiego jako obcego.

Osobnym miernikiem dokonań naukowych Pani dr Joanny Góreckiej są dane o charakterze naukometrycznym, poświadczające liczbę cytowań prac Habilitantki. Na dzień wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, dr Joanna Górecka legitymuje się 59 cytowaniami w Google Scholar (dane zweryfikowano 6.07.2023 r. przez Publish or Perish), co przekłada się na indeks Hirscha wyrażający się liczbą 5. Na uznanie zasługuje także liczba punktów wyliczonych na podstawie listy MEiN – 475. Można zatem stwierdzić, że wskaźniki bibliometryczne Habilitantki całego dorobku są bardzo dobre.

Jak już zaznaczyłam na wstępie (por. Sylwetka Habilitantki), dr Joanna Górecka rozwijała swoją działalność w kilku placówkach naukowych (w tym zagranicznych). Poza tym, w związku z pracami badawczymi w ramach umów międzynarodowych od szeregu lat współpracuje z wieloma instytucjami i naukowcami z Belgii, Niemiec, Grecji, Luksemburga, Francji i Słowacji. Dzięki tej współpracy może prowadzić ciekawe prace badawcze, realizować kwerendy biblioteczne, odbywać liczne konsultacje naukowe oraz uczestniczyć w konferencjach międzynarodowych. Efektem tej współpracy są również wymienione już wyżej monografie: *Pour le multilinguisme : Exploiter à l'école*

la diversité des contextes européens (Liège 2007) oraz *Wielojęzyczność a wykorzystanie różnorodności kontekstów europejskich w nauczaniu szkolnym* (Poznań 2007). Nie sposób wymienić tutaj wszystkich rezultatów współpracy Habilitantki z zagranicznymi instytucjami naukowymi. Trzeba jednak zaznaczyć, że jest to współpraca wszechstronna oraz wieloletnia, oparta na wspólnych projektach i umowach, a jej efekty mają duże znaczenie dla postępów badań w dydaktyce języków obcych i osobistego rozwoju naukowego dr Joanny Góreckiej.

W poczet znaczących osiągnięć Habilitantki należy zaliczyć Jej udział w pracach zespołów realizujących zewnętrznie finansowane projekty badawcze – krajowe i międzynarodowe. Najwcześniejsze doświadczenia na tym polu dotyczą realizacji w latach 1999–2002 (jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora) grantu badawczego Komitetu Badań Naukowych, realizowanego na Wydziale Neofilologii UAM. Rezultatem tego projektu była wydana pod redakcją prof. dr hab. Weroniki Wilczyńskiej książka pt. *Autonomizacja w dydaktyce języków obcych. Doskonalenie się w komunikacji ustnej* – jedna z ważniejszych pozycji w polskojęzycznym piśmiennictwie glottodydaktycznym początku XXI wieku, wyznaczająca nowoczesne trendy badawcze. Lata 2005–2007 to czas realizacji projektu międzynarodowego (program Socrates), łączący partnerów z uniwersytetów europejskich, w wyniku którego ustalono, jakie czynniki – wewnętrzne i zewnętrzne – mają wpływ na decyzje uczących się o wyborze języków obcych. W 2012 roku Habilitantka realizowała powierzone jej zadanie (przygotowanie jednego z pierwszych kursów języka francuskiego *online*, zamieszczonego na platformie Moodle UAM) w ramach projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pt. *UAM: Unikatowy Absolwent=Możliwości. Wzrost potencjału dydaktycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza poprzez proinnowacyjne kształcenie w jęz. angielskim, interdyscyplinarność, e-learning, inwestycje w kadry*. Rangę osobną i godną podkreślenia ma również udział dr Joanny Góreckiej w roli wykonawcy (przygotowanie interaktywnych scenariuszy zadań *online*) w długoterminowym (2019-2022) projekcie europejskim Erasmus+ pt. *Développement d'un espace collaboratif FLE : Littérature, Apprentissage, Migration, Exil*.

Warto jeszcze podkreślić, że Habilitantka odznacza się dość dużą aktywnością konferencyjną. Po obronie doktoratu prezentowała wyniki swoich badań naukowych na 41 konferencjach, w tym 5 zagranicznych i 36 krajowych, z czego duża część (16) miała charakter międzynarodowy. Szczegółowa tematyka referatów odzwierciedla zasadniczo charakterystyczne dla Habilitantki kierunki badań i refleksji naukowej (omówione powyżej).

Dr Joanna Górecka jest też cenionym ekspertem, zapraszany do oceny opracowań naukowych. Recenzowała siedem artykułów dla czasopisma *Neofilolog* oraz cztery rozdziały w monografiach wieloautorskich, wydanych w prestiżowych wydawnictwach francuskich – Éditions

l'Harmattan oraz Presses Universitaires de Rennes (wpisanych na ministerialną listę wydawnictw – poziom I).

Podsumowując tę część recenzji, nie wystarczy stwierdzić, że Kandydatka wykazuje się istotną aktywnością naukową, realizowaną w więcej niż jednej instytucji naukowej. Nie wystarczy też nadmienić, że uczestniczyła w grantach krajowych i międzynarodowych projektach oraz często występowała na konferencjach i recenzowała artykuły naukowe. Trzeba podnieść przede wszystkim, że zarówno pod względem merytorycznym, jak i liczbowym dorobek naukowy dr Joanny Góreckiej jest znaczący i – moim zdaniem – przekracza referencyjne dokonania osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Można zatem skonstatować, że warsztat badawczy Habilitantki jest ukształtowany, a Ona sama jest dojrzałą badaczką, osobą poszukującą inspiracji, pomysłów w różnych kręgach naukowych, akademickich i instytucjonalnych.

4. OCENA DOROBKU DYDAKTYCZNEGO, ORGANIZACYJNEGO I POPULARYZUJĄCEGO NAUKĘ

Prace naukowo-badawcze i redakcyjne nie wyczerpują całokształtu działalności dr Joanny Góreckiej. Nie stroni Ona od prac organizacyjnych, przejawia także aktywność dydaktyczną i popularyzatorską.

Dr Joanna Górecka wykazuje się osiągnięciami w zakresie akademickiej aktywności organizacyjnej wspierającej naukę. Na uwagę zasługują tu prace w komitetach organizacyjnych i naukowych kilku znaczących konferencji glottodydaktycznych – czterech międzynarodowych i trzech krajowych.

Z zaprezentowanej we wniosku dokumentacji wynika, że od 18 lat dr Joanna Górecka aktywnie uczestniczy w przygotowywaniu zawodów Olimpiady Języka Francuskiego. Bierze czynny udział w organizacji olimpiady na poziomie okręgowym, pełniąc funkcję sekretarza. W latach 2010–2013 realizowała liczne zadania i pełniła funkcje w Komitecie Głównym Olimpiady. Szczególne kompetencje Habilitantki w zakresie nauczania i testowania umiejętności językowych za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych umożliwiły wprowadzenie olimpiady w erę cyfrową.

Dr Joanna Górecka włącza się w popularyzację języka francuskiego, biorąc udział w *jury* rozmaitych konkursów – tłumaczeniowych i recytatorskich – organizowanych w Instytucie Języków i Literatur Romańskich UAM. Nieobca Jej też jest współpraca z młodzieżą licealną i ze szkół podstawowych. Od roku 2016 jest opiekunem praktyk dydaktycznych w macierzystej jednostce akademickiej, w ramach których nadzoruje staże studentów specjalności nauczycielskiej oraz prowadzi hospitacje lekcji dyplomowych, co – jak wiadomo – jest zajęciem czasochłonnym i często niewdzięcznym. Jej szczególnie rozwinięte „kompetencje cyfrowe” oraz teoretyczna i praktyczna znajomość materii związanej z nauczaniem na odległość były wsparciem dla różnych uczestników procesu dydaktycznego w trakcie pandemii SARS-CoV-2.

Podsumowując, liczbę i jakość inicjatyw dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących wiedzę z udziałem Pani dr Joanny Góreckiej należy ocenić pozytywnie. Jej działania są różnorodne, bogate i przyczyniają się do zwiększenia ogólnospołecznej wiedzy o języku francuskim oraz umiejętności posługiwania się nim. Dr Joanna Górecka bierze aktywny udział w akcjach i inicjatywach związanych z nauką i kulturą francuskiego obszaru językowego.

5. KONKLUZJA

Monografia Pani dr Joanny Góreckiej pt. *Konstruowanie wiedzy w pisemnych i asynchronicznych interakcjach online. Nowe możliwości dla dydaktyki języków obcych* (Poznań 2022) to – zgodnie z art. 219 ust. 1, pkt 2a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* – wartościowe naukowo i stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny osiągnięcie. Recenzowana praca jawi się jako wyraz dojrzałości naukowej Habilitantki, badaczki świadomej i w sposób zdyscyplinowany posługującej się warsztatem współczesnej glottodydaktyki, sięgającej w sposób zrównoważony do wielu pokrewnych dyscyplin. Także pozostała twórczość naukowo-publicystyczna Pani dr Joanny Góreckiej odznacza się dużą liczebnością i wysoką jakością. Jej warsztat naukowy cechują: precyzja badawcza, umiejętność dyskusji z różnymi badaczami, zdolność interpretacji poszczególnych zagadnień z różnych punktów widzenia. Co ważne, problemy badawcze podejmowane przez Habilitantkę są istotne w perspektywie szybkiego rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych i zmian zachodzących w społeczeństwie.

Habilitantka jest osobą aktywną zawodowo (w więcej niż jednej uczelni), dydaktycznie i organizacyjnie. Wzięła udział w wielu konferencjach krajowych, a kilka z nich współorganizowała. Pełniła lub pełni ważne funkcje w inicjatywach naukowych i redakcjach czasopism. Jest doświadczonym dydaktykiem akademickim, popularyzatorką wiedzy o języku francuskim w różnych kręgach środowiskowych.

Stwierdzam, że dorobek Habilitantki spełnia wymogi stawiane przed kandydatami w postępowaniach habilitacyjnych. Przedstawiam zatem jednoznaczny wniosek o nadanie Pani dr Joannie Góreckiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie językoznawstwo.

Ywona Zaworska